

**Programma
van
Toetsing en Afsluiting**

IVKO - Havo

2018 - 2020

September 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Voorwoord	3
Examenreglement MSA	4
Regeling schoolexamens	9
Overgangsbeleid	13
PTA'S per vak	16
Culturele Kunstzinnige Vorming (CKV).....	17
Dans	18
Dans – tweede kunstvak.....	20
Drama	22
Drama – tweede kunstvak	23
Duits	24
Economie	26
Engels	27
Film.....	28
Film – tweede Kunstvak.....	30
Fotografie.....	32
Fotografie tweede kunstvak	34
Frans	36
Geschiedenis.....	38
Handvaardigheid	40
Handvaardigheid – tweede kunstvak.....	42
Lichamelijke opvoeding.....	44
LOB (Loopbaanoriëntatie en begeleiding)	45
Maatschappijleer	46
Maatschappijwetenschappen.....	47
Mode en textiel	48
Mode en textiel – tweede kunstvak.....	50
Muziek	52
Muziek – tweede kunstvak.....	54
Nederlands.....	56
Profielwerkstuk	57
Rekenen	58
Tekenen.....	59
Tekenen – tweede kunstvak	61
Wiskunde A.....	63

Voorwoord

Dit is het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA) voor het Havo-schoolexamen. Het is belangrijk dit PTA goed te lezen, zodat je precies weet wat er van je verwacht wordt en wat je van de school mag verwachten met betrekking tot alle aspecten die te maken hebben met het examen.

Dit PTA bestaat uit een algemeen gedeelte en een vakinhoudelijk gedeelte.

Algemeen gedeelte

In dit deel worden het 'Examenreglement van de Montessori Scholengemeenschap Amsterdam' en de 'Regeling schoolexamens' beschreven. Deze regelingen hebben betrekking op zowel rechten als plichten. Lees deze daarom zorgvuldig!

Vakinhoudelijk gedeelte

Dit deel geeft per vak een overzicht van alle schoolexamenonderdelen, inclusief de planning en weging. Het betreft hier toetsen en schoolexamens. Zodoende weet je aan het begin van de vierde klas al wat er de komende twee jaar van je verwacht wordt. De vakdocenten zullen de werkwijze en de planning met jullie doorspreken.

De inhoud van dit boekje wordt met de kandidaten doorgenomen door de mentor (algemene gedeelte) en vakdocenten (vakinhoudelijke gedeelte). De ouders worden voorgelicht op de ouderavond aan het begin van het schooljaar.

Schoolexamen

Schoolexamens (SE's) worden hoofdzakelijk in de SE-weeken afgenomen. Tijdens deze weken zijn er geen lessen voor de voorexamenklassen en examenklassen. De SE-weeken staan gepland in de een na laatste week van elke periode. In de laatste week van de periode, SE-week (2), zijn veelal presentaties en inlevermomenten gepland, ook is er in de laatste week is er een SE-inhaaldag. Enkele SE's vinden plaats buiten deze weken, zie hiervoor de vakspecifieke PTA's.

In het geval van absentie tijdens een SE gelden strikte voorwaarden. Bestudeer daarom de 'Regeling Schoolexamen' (artikel 4) goed.

In de 'Regeling Schoolexamen' worden ook de regels m.b.t. inhalen en herkansen beschreven.

Centraal schriftelijk examen

Bij alle vakspecifieke PTA's is aangegeven welke domeinen het examen betreft. Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo.

Op deze site vind je ook alle formele regelingen en examenroosters.

Slaag/zakregeling

De slaag/zak-regeling is opgenomen in artikel 5 van de 'Regeling schoolexamens' en staat ook apart in dit PTA-boekje. Dit artikel verdient dus eveneens aandacht. De overgangsregeling van de voorexamenklassen is gebaseerd op de slaag/zak-regeling 2017-2018.

Wij wensen jullie, mede namens alle docenten, veel succes in het examenjaar!

Koen Schaap

Examencoördinator

September 2018

Examenreglement MSA

Het bevoegd gezag van de Montessori Scholengemeenschap Amsterdam (MSA), overwegende, dat ter uitvoering van het geldende eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo een examenreglement moet worden vastgesteld, besluit:

dat met ingang van 1 oktober 2003 het examenreglement voor de MSA wordt ingesteld met inachtneming van de volgende bepalingen:

Begrippen

Artikel 1

1. De begripsbepalingen zoals omschreven in artikel 1 van het eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo zijn ook voor dit reglement van toepassing.

In dit reglement wordt verder verstaan onder:

"Deelschool":

één van de vestigingen van de MSA of onderdeel van die vestiging die zelfstandig één of meer vormen van afsluitend onderwijs verzorgt.

"Directeur":

de directeur van een deelschool van de MSA.

"Klachtencommissie schoolexamens"(schoolniveau):

een commissie die zich bezighoudt met klachten van leerlingen als er sprake is van een meningsverschil tussen de leerling en de docent over de beoordeling van toetsen uit het examendossier. Samenstelling en werkwijze van deze commissie worden geregeld in het PTA (programma van toetsing en afsluiting) van de betreffende deelschool.

"Commissie van beroep":

de commissie die zich bezighoudt met het afhandelen van klachten over de besluiten van de directeur omtrent onregelmatigheden tijdens schoolexamen en centraal examen. Zie verder artikel 7 en 8.

"Bevoegd gezag":

College van bestuur van de stichting Montessori Scholengemeenschap Amsterdam (MSA)

Regelgeving

Artikel 2

1. Het examen bestaat voor ieder vak uit een schoolexamen en voor daartoe in de wet genoemde vakken, uit een centraal examen.
2. De inhoud van het schoolexamen wordt nader geregeld in het PTA (programma van toetsing en afsluiting).

Artikel 3

1. De directeur en de examinatoren van een deelschool nemen onder verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag het examen af.
2. De directeur benoemt, eventueel per afdeling, leerweg, profiel of sector, één van de personeelsleden van de deelschool tot secretaris van het eindexamen en meldt dit aan het bevoegd gezag.
3. De directeur kan zich laten vervangen door een teamleider of een collega-directeur als de betreffende deelschool geen teamleider(-en) kent.
4. De directeur stelt voor de afdeling, de leerweg, het profiel of de sector een examencommissie in, waarin een representatief deel van de examinatoren vertegenwoordigd is. Samenstelling en werkwijze worden nader geregeld in het PTA van de betreffende deelschool.

Artikel 4

1. De kandidaten kiezen, met inachtneming van de wettelijke bepalingen, in welke vakken zij examen willen afleggen. Beperking hierbij is het aanbod dat door de desbetreffende deelschool wordt gerealiseerd.
2. De kandidaten kunnen voor zover het bevoegd gezag hun dat toestaat in meer vakken respectievelijk profielen of sectoren examen afleggen dan het wettelijk voorgeschreven aantal.
3. De keuze van vakken en profielen of sectoren moet schriftelijk worden vastgelegd op een door de deelschool vastgesteld tijdstip.

Examendossier en klachten betreffende beoordeling van een examen

Artikel 5

1. Van iedere beoordeling die bij het bepalen van resultaten van onderdelen van het examendossier van de kandidaat meetelt, stelt de examinerator de kandidaat zo spoedig mogelijk in kennis. In het examendossier wordt het overzicht van deze beoordelingen bijgehouden.
2. Klachten over een beoordeling moeten eerst door de kandidaat met de betrokken examinerator worden besproken, eventueel met bemiddeling van de mentor. Leidt dat niet tot een oplossing dan kan de kandidaat binnen een in het PTA vastgestelde termijn, een schriftelijke klacht indienen bij de klachtencommissie schoolexamens. (zie ook art. 6 en het PTA).

Artikel 6

De klachtencommissie schoolexamens heeft de bevoegdheid beslissing van individuele examineratoren te herzien. De uitspraak van de klachtencommissie is voor alle betrokkenen bindend. Er is geen beroep mogelijk. *Samenstelling en werkwijze worden geregeld in het PTA*

Onregelmatigheden

Artikel 7

1. Indien een kandidaat zich ten aanzien van enig deel van het examen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, kan de directeur maatregelen nemen.
2. De maatregelen bedoeld in het eerste lid, die afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid ook in combinatie met elkaar genomen kunnen worden, zijn:
 - a. het toekennen van het cijfer 1,0 voor een onderdeel van het schoolexamen of het centraal examen,
 - b. het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan één of meer delen van het schoolexamen of zittingen van het centraal examen,
 - c. het ongeldig verklaren van één of meer onderdelen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het centraal examen,
 - d. het opschorten van de uitslag van het examen en het uitreiken van een diploma en een cijferlijst tot na een hernieuwd examen in door de directeur aan te wijzen onderdelen.Indien het hernieuwd examen betrekking heeft op één of meer onderdelen van het centraal examen legt de kandidaat dat examen af in het volgend tijdvak van het centraal examen, dan wel ten overstaan van de staatsexamencommissie.
3. De directeur deelt zijn beslissing ingevolge lid 2. mee aan de kandidaat, zo mogelijk mondeling en in ieder geval schriftelijk. De directeur stelt de kandidaat, indien deze dit wenst, in de gelegenheid zich te laten horen. De kandidaat kan zich laten bijstaan door een door hem aan te wijzen meerderjarige. In de schriftelijke mededeling aan de kandidaat wordt tevens gewezen op het bepaalde in het vierde lid. De schriftelijke mededeling wordt tegelijkertijd in afschrift toegezonden aan de inspectie en aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat, indien deze minderjarig is.
4. De kandidaat kan tegen een beslissing van de directeur schriftelijk in beroep gaan bij de door het bevoegd gezag van de deelschool in te stellen commissie van beroep examenzaken (bovenschools). Dat moet gebeuren binnen vijf dagen nadat de beslissing schriftelijk ter kennis van de kandidaat is gebracht. De commissie stelt een onderzoek in en beslist binnen twee weken of zoveel eerder als nodig is voor de voortgang van het examen van de betrokken kandidaat. Tenzij zij de termijn met redenen omkleed heeft verlengd met ten hoogste twee weken. De commissie stelt bij haar beslissing zo nodig vast op welke wijze de kandidaat alsnog in de gelegenheid zal worden gesteld het eindexamen geheel of gedeeltelijk af te leggen. De commissie deelt haar beslissing schriftelijk mee aan de kandidaat, aan de ouders, voogden of verzorgers van de kandidaat indien deze minderjarig is, aan de directeur van de deelschool en aan de inspectie.
5. Van de commissie van beroep mogen de directeur van de betrokken deelschool en de secretaris(sen) van het eindexamen geen deel uitmaken. De commissie van beroep bestaat uit drie personen: Het bevoegd gezag, een ouder of personeelslid van de betreffende school en een directielid van een niet betrokken MSA school.

Het postadres van de commissie is:

Commissie van Beroep Examenzaken
Centraal bureau van de MSA
Postbus 92048, 1090 AA Amsterdam

Afwezigheid (geoorloofd/ongeorloofd) bij examenonderdeel)

Artikel 8

1. Indien een kandidaat: zonder een geldige reden afwezig is bij een van tevoren aangekondigde schriftelijke of mondelinge toets dan wel zich onttrekt aan een onderdeel van het eindexamen kan de directeur maatregelen nemen zoals omschreven in artikel 7 lid 2 van dit reglement.
2. Met betrekking tot maatregelen die een leerling krijgt opgelegd door de directeur kan de leerling in beroep gaan bij de commissie van beroep met inachtneming van het gestelde in het vierde lid van artikel 7 van dit reglement.
3. In het PTA kunnen aanvullende bepalingen worden opgenomen met betrekking tot de wijze waarop en de termijn waarbinnen verzuim verantwoord moet worden. Tevens kunnen daarin regelingen worden opgenomen voor het inhalen van rechtmatig gemiste onderdelen van het schoolexamen.

Bijzondere omstandigheden

Artikel 9

Regelingen voor gehandicapte kandidaten worden in het PTA vastgelegd. Dit geldt ook voor leerlingen die 6 jaar of korter Nederlands onderwijs hebben genoten.

Artikel 10

In uitzonderlijke gevallen, dit ter beoordeling van de directeur, is het mogelijk dat het bevoegd gezag, de inspectie gehoord hebbende, een kandidaat toestaat het centraal examen gespreid over twee jaar af te leggen.

Artikel 11

In het PTA zijn geregeld de vrijstellingen voor havo-ge диплоmeerden die doorstromen naar vwo en andere mogelijke vrijstellingen.

Artikel 12

1. Een kandidaat die tweemaal in het laatste leerjaar van een afdeling heeft gezeten, kan niet voor een derde keer tot het laatste leerjaar van die afdeling worden toegelaten.
2. De directeur kan het bevoegd gezag in uitzonderlijke gevallen verzoeken van het gestelde in het eerste lid af te wijken.
3. Daar waar wettelijke bepalingen zich daar niet tegen verzetten, kan de deelschool eigen beleid formuleren m.b.t. doubleren van een examenjaar.

Schoolexamen

Artikel 13

1. De directeur van de deelschool stelt namens het bevoegd gezag jaarlijks vóór 1 oktober het programma van toetsing en afsluiting (PTA) vast.

In het PTA wordt in elk geval aangegeven welke onderdelen van het examenprogramma in het schoolexamen worden getoetst, de inhoud van de onderdelen van het schoolexamen, de wijze waarop het schoolexamen plaatsvindt, de herkansingsregeling van het schoolexamen, evenals de regels voor de wijze waarop de beoordeling voor het schoolexamen voor een kandidaat tot stand komt.

2. Het examenreglement en het PTA worden door de directeur vóór 1 oktober aan de inspectie en het bevoegd gezag toegezonden en aan de kandidaten uitgereikt.

Artikel 14

Het cijfer van het schoolexamen voor een vak dat tevens centraal wordt geëxamineerd, wordt uitgedrukt in een cijfer uit een schaal van cijfers van 1 tot en met 10 en de daartussen liggende cijfers op 1 decimaal.

Artikel 15

Uiterlijk 5 schooldagen voor de aanvang van het centraal examen deelt de directeur de kandidaat schriftelijk mee welke eindcijfers en beoordelingen er behaald zijn voor het schoolexamen.

Artikel 16

Het schoolexamen wordt tenminste twee weken vóór de aanvang van het centraal schriftelijk examen afgesloten.

Artikel 17

Aan de kandidaat kan pas een diploma en een cijferlijst worden uitgereikt als aan alle eisen van het schoolexamen is voldaan. Voor nadere regeling wordt hier verwezen naar het PTA.

Centraal Examen

Artikel 18

1. Het centraal examen wordt afgenomen conform het gestelde in het besluit eindexamen vwo-havo-mavo-vbo.
2. Voor de aanvang van het centraal examen ontvangen zij die toezicht houden bij het centraal examen richtlijnen waarin alle informatie staat, die nodig is om een verantwoord toezicht bij het centraal examen te waarborgen.
3. De toezichthouders bij het centraal examen zorgen ervoor, dat de zitting of het deel van de zitting waarbij zij toezicht moeten houden volgens de verstrekte richtlijnen verloopt.
4. Uiterlijk één week voor de aanvang van het centraal examen ontvangen de kandidaten richtlijnen waarin alle informatie staat met betrekking tot de gang van zaken tijdens het centraal examen evenals welke hulpmiddelen bij het centraal examen bij de verschillende vakken zijn toegestaan. Elke kandidaat is verplicht zich aan deze richtlijnen te houden.

Vaststelling van het eindcijfer

Artikel 19

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het examen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. Het eindcijfer voor een vak wordt bepaald op de wijze zoals in het examenbesluit is voorgeschreven dan wel volgens nadere bepalingen op grond van hetgeen is vastgesteld in het PTA.
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is gehouden, is het cijfer voor het schoolexamen tevens het eindcijfer.

Artikel 20

De directeur en de secretaris(-sen) van het eindexamen stellen de uitslag vast met inachtneming van het bepaalde in het eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo.

Artikel 21

De regeling met betrekking tot slagen en zakken ligt vast in het eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo en is (in vereenvoudigde vorm) opgenomen in het PTA.

Herkansen centraal examen

Artikel 22

1. Zodra de uitslag is vastgesteld, deelt de door de directeur aangewezen schoolfunctionaris deze samen met de eindcijfers aan iedere kandidaat mede. Tevens wordt de kandidaat gewezen op de mogelijkheid van herkansing met inachtneming van het eindexamenbesluit vwo-havo-mavo-vbo.
2. De kandidaat doet een schriftelijk verzoek tot herkansing aan de directeur vóór een door de deelschool te bepalen dag en tijdstip.
3. Door het vragen van een herkansing wordt de uitslag een voorlopige.
4. Indien een kandidaat niet vóór de in lid 2 genoemde dag en tijdstip zijn/haar verzoek tot herkansing heeft ingeleverd bij de directeur, wordt de uitslag die op de cijferlijst staat vermeld, definitief.
5. De herkansingsregeling houdt het recht in om in 1 vak opnieuw centraal schriftelijk examen te doen. Bij de betreffende leerwegen van het VMBO geldt dat daarnaast ook onderdelen van het CPE en het CIE herkanst kunnen worden.
6. Na afloop van de herkansing wordt de uitslag definitief vastgesteld met inachtneming van de desbetreffende artikelen van voornoemd besluit.

Definitieve uitslag
Artikel 23

1. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke kandidaat die eindexamen heeft afgelegd een cijferlijst uit, waarop afhankelijk van het soort examen wat is afgelegd, zijn vermeld:
 - de vakken van het profiel of de sector
 - de cijfers voor het schoolexamen
 - de cijfers voor het centraal examen
 - het vak/de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk (alleen vwo/havo) of sectorwerkstuk (alleen vmbo GL/TL)
 - de beoordeling van de deelvakken LO-I (alleen vwo/havo) en voor KV, MA1 en LO (alleen vmbo)
 - de eindcijfers voor de examenvakken evenals de uitslag van het examen
 - een bijlage waarop de door de kandidaat met voldoende resultaat afgewikkelde modules vermeld staan met hun beoordeling
 - voor zover van toepassing worden de vorm van het examendossier en de wijze waarop dat aan de examenkandidaten wordt uitgereikt per deelschool vastgesteld en opgenomen in het PTA van de deelschool
2. De directeur reikt op grond van de definitieve uitslag aan elke voor het eindexamen geslaagde kandidaat een diploma uit, waarop alle vakken zijn vermeld die bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken. Duplicaten van diploma's worden niet verstrekt.
3. Indien een kandidaat in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die tenminste samen een eindexamen vormen, worden de eindcijfers van de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de kandidaat daartegen bezwaar heeft.
4. De directeur en een secretaris van het eindexamen tekenen de diploma's en de cijferlijsten.

Artikel 24

De directeur reikt aan de definitief voor het eindexamen afgewezen kandidaat die de school verlaat en die voor één of meer vakken van zijn laatst afgelegde eindexamen een eindcijfer van 6 of meer heeft behaald, indien wettelijk toegestaan en door de kandidaat gevraagd één of meer certificaten uit.

Artikel 25

In alle gevallen waarin dit reglement niet voorziet, beslist de directeur.

Bewaartermijn voor schoolexamen en centraal examen

Artikel 26

Van de onderdelen van het schoolexamen die op schriftelijke wijze plaats vinden en van het centraal examen moeten op de deelschool, gedurende tenminste zes maanden, worden bewaard: de opgaven, het werk van de kandidaten, de beoordelingsnormen en de voor elk werk toegekende cijfers of beoordelingen.

In het PTA wordt de teruggave van werkstukken geregeld. Al het overige werk van de kandidaten wordt na zes maanden vernietigd.

Amsterdam, september 2013

Bestuurder Stichting MSA

Regeling schoolexamens

1. Regeling schoolexamens

In de bovenbouw HAVO/VWO kennen we twee soorten schoolexamens: mondelinge en/of schriftelijke Schoolexamens (waaronder Schoolexamens met open/gesloten vragen) en praktische opdrachten.

1.1 Het aantal schoolexamens dat uitmondt in een schoolexamencijfer binnen een vak wordt bepaald door de secties na overleg met verwante secties en de schoolleiding. De schoolleiding is verantwoordelijk voor een gelijkmatige verdeling over het jaar/de jaren. Elk vak neemt in zijn PTA minstens één herkansbaar cijfer op.

1.2 Secties geven bij aanmelding van de Schoolexamens de duur ervan aan, de onderwerpen en nodige locatie, de verlangde periode, als wel het percentage van het schoolexamen in het examenprogramma per vak.

1.3 De Schoolexamentijd wordt vastgesteld op maximaal 150 minuten. Een leerling waaraan op grond van een deskundigenrapport verlenging in tijd wordt gegeven, krijgt per schoolexamen 25% extra tijd.

1.4 Bij de opgaven van een Schoolexamen moet de puntentoekening per onderdeel zijn aangegeven.

1.5 De secties bepalen elk het aantal praktische opdrachten. Ook het type praktische opdracht en de presentatievorm ervan wordt door de secties bepaald met eventuele vakinterne of vakoverschrijdende combinatiemogelijkheden.

De schoolleiding is verantwoordelijk voor een gespreide planning van de praktische opdrachten.

1.6 Naast individuele praktische opdrachten kunnen ook groepsopdrachten worden uitgevoerd waarbij de manier waarop het resultaat beoordeeld wordt, bepaald wordt door de docent binnen de kaders van de beoordelingscriteria voor de praktische opdrachten, zoals die door de sectie vooraf is vastgesteld.

2. Regeling profielwerkstuk

2.1 De leerling kiest - in overleg met de begeleidende docent – over welk onderwerp een profielwerkstuk wordt gemaakt.

2.2 De schoolleiding bepaalt de groepsgrootte voor de begeleidende docenten.

2.3 Het profielwerkstuk wordt binnen de daarvoor vastgestelde periode afgerond. Indien een leerling door eigen toedoen het profielwerkstuk niet binnen de daarvoor vastgestelde periode afrondt, kost hem/haar dit een herkansing voor het schoolexamen. Een onvoldoende voor een profielwerkstuk op het havo kost een leerling niet automatisch een herkansing; de leerling mag ervoor kiezen om één van de herkansingen hiervoor te gebruiken. Het profielwerkstuk wordt binnen de daarvoor vastgestelde periode afgerond. Indien een leerling door eigen toedoen het profielwerkstuk op de mavo niet binnen de daarvoor vastgestelde periode afrondt óf wel op tijd maar onvoldoende, dan kost hem/haar dit een herkansing voor het schoolexamen. Deze herkansing (lees: verbetering) moet plaatsgevonden hebben vóór de deadline voor het inleveren van alle SE-cijfers”

2.4 De leerling ontvangt een stappenplan voor het maken van een profielwerkstuk. Hierin zijn de richtlijnen, inclusief het tijdpad, voor het profielwerkstuk opgenomen. Dit document is door de schoolleiding vastgesteld in overleg met de examinatoren. De leerling volgt dit stappenplan.

2.5 De begeleidende docent beoordeelt de stappen en hij/zij geeft al dan niet toestemming aan de kandidaat verder te gaan

2.6 Het eindproduct wordt mondeling gepresenteerd aan de begeleidende docent, medeleerlingen en/of ouders, vrienden en bekenden. Zonder deze presentatie kan het profielwerkstuk nooit voldoende zijn afgerond.

2.7 Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer. Dit cijfer is op het havo onderdeel van het combinatiecijfer (zie slaag-zakregeling: art. 4). Op de mavo wordt het profielwerkstuk afgesloten met een voldoende of goed. Wanneer een leerling onvoldoende scoort, zie artikel 2.3.

3 Regeling herkansing en herexamen

3.1 Herkansing

3.1.1 In HAVO 4 en VMBO 3 heeft een leerling het recht om in maximaal twee vakken één toets te herkansen. Er mag per vak nooit méér dan één toets worden herkanst.

In HAVO 5 en MAVO4 heeft een leerling het recht in maximaal 3 vakken één van het totaal aantal toetsen te herkansen. Er mag per vak nooit méér dan één toets worden herkanst.

De herkansingen vinden plaats op een door de schoolleiding vastgestelde tijd.

3.1.2 Secties geven in hun regeling per vak aan welke toetsen wel of niet voor herkansing of inhalen in aanmerking komen. (Zie ook 1.1)

3.1.3 In bijzondere gevallen van langdurige rechtmatige afwezigheid beslist de schoolleiding in overleg met de betreffende docent(en) over de te treffen inhaalregeling.

3.1.4 Bij herkansing van een toets geldt het hoogste cijfer als definitief cijfer voor die toets.

3.1.5 De leerling bepaalt met inachtneming van het bovenstaande en de regeling per vak welke toets hij herkanst.

3.2 Herexamen

Een leerling mag voor één vak een herexamen afleggen in één zitting. Aan dit herexamen zijn de volgende voorwaarden verbonden:

3.2.1 Het betreft een vak dat alleen met een schoolexamen wordt afgesloten.

Het betreft hier de volgende vakken: CKV, maatschappijleer, sectorwerkstuk/profielwerkstuk, Lichamelijke Opvoeding, Rekenen en een tweede kunstvak.

3.2.2 Voldoende onderdelen bij dit vak blijven staan. De vakdocent bepaalt in overleg met de leerling in welk onderdeel of welke onderdelen herexamen wordt gedaan.

3.2.3 De leerling bepaalt in welk onvoldoende vak hij eventueel herexamen aflegt.

3.2.4 De herexamens vinden plaats op een door de schoolleiding vast te stellen datum.

3.2.5 Leerlingen die op deze dag afwezig zijn, krijgen geen inhaalmogelijkheid meer.

3.3 Regeling bij ziekte, c.q. afwezigheid tijdens een toets

3.3.1 De afwezigheid van een leerling wegens ziekte is door een ouder/verzorger bij de school, voorafgaand aan een toets gemeld. Dit kan in eerste instantie telefonisch. Altijd wordt de afwezigheid, ook na telefonische melding, met redenen omkleed, binnen twee werkdagen, schriftelijk aan de teamleider meegedeeld. De teamleider beslist of de leerling in staat wordt gesteld de gemiste toets in te halen. Dat gebeurt tijdens de inhaaldag van de betreffende periode. De teamleider kan in uitzonderlijke gevallen hier uitzonderingen op maken.

3.3.2 Bij afwezigheid tijdens een toets wegens andere redenen dan ziekte, zijn deze redenen voorafgaand aan de toets door een ouder schriftelijk aan de teamleider gemeld.

3.3.3 Indien de afwezigheid van een leerling tijdens een toets niet naar behoren is gemeld, dit ter beoordeling van de teamleider, wordt voor de betreffende toets het cijfer 1,0 gegeven of geen cijfer. In het laatste geval kan het schoolexamen niet worden afgesloten en volgt uitsluiting van het Centraal Examen.

4. Slaag/zakregeling

4.1 De kandidaat die eindexamen **havo** heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is,
- en
- voor de vakken Nederlands, Engels en wiskunde maximaal één 5 als eindcijfer behaald is én
- de rekentoets is afgesloten met minimaal een 5

en indien:

- hij voor al zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,

- hij voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
- hij voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt, dan wel
- hij voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald dan wel voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald, en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt,
- geen van de eindcijfers van onderdelen lager is dan 4, en
- de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'

De kandidaat die eindexamens **mavo** heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is,
- én
- hij voor het vak Nederlands minimaal een 5 heeft behaald
- én
- de rekentoets is afgesloten met minimaal een 5

én indien hij:

- voor al zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
- voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
- voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
- voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
- indien de vakken KV1, lichamelijke opvoeding, sectorwerkstuk en maatschappelijke stage van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, zijn beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'.

4.2 Als een leerling definitief is afgewezen in het examenjaar, moeten alle onderdelen van het centraal examen worden overgedaan. Eindcijfers van het schoolexamen van vakken met alleen een schoolexamen kunnen voor zover voldoende, blijven staan. Onderdelen van het schoolexamen uit het examenjaar moeten worden over gedaan. De onderdelen die in een voorexamenjaar zijn getoetst, blijven - voldoende of niet - staan.

5. Klachtenregeling

5.1 De klachtencommissie houdt zich bezig met klachten van leerlingen over de becijfering, beoordeling of afhandeling van toetsen.

Wanneer een leerling een klacht heeft, bespreekt hij deze eerst met de betreffende vakdocent. Wanneer dit niet tot een oplossing leidt, wendt hij zich binnen 48 uur nadat hij kennis heeft genomen van het cijfer tot de klachtencommissie of de secretaris daarvan. (Zie ook art. 7, lid 5 van het examenreglement.)

Samenstelling van de klachtencommissie: Directeur deelschool en teamleider.

6. Regeling voor leerlingen met een handicap en leerlingen die minder dan zes jaar Nederlands onderwijs hebben genoten
 Leerlingen die op grond van een deskundigenrapport in de onderbouw dyslectisch zijn bevonden of enig ander deskundigenrapport kunnen overleggen, hebben recht op verlenging in tijd bij schoolexamintoetsen. De hoeveelheid tijd is afhankelijk van de toetstijd (zie onder 1). Leerlingen die korter dan zes jaar Nederlands onderwijs hebben genoten kunnen ook verlenging van toetstijd krijgen.

7. Regeling van vrijstellingen bij doorstroming van HAVO naar VWO

Leerlingen die het diploma HAVO hebben behaald, zijn vrijgesteld van de toetsen en schoolexamens voor de vakken: algemene natuurwetenschappen, maatschappijleer en CKV. Tevens kan een vrijstelling worden verleend voor het eindexamen in de vakken Frans of Duits, indien de leerling al

eerder in Nederland onderwijs heeft gevolgd en daarbij werd vrijgesteld van het volgen van onderwijs in een tweede vreemde moderne taal, dan wel voordien buiten Nederland onderwijs heeft gevolgd en geen of te weinig onderwijs in het betreffende vak heeft gevolgd. De inspectie beslist over deze vrijstelling.

8. Regeling opslag en invoer gegevens examendossier

In het examendossier worden alleen gegevens bewaard over de resultaten van Schoolexamens en handelingsdelen.

Gemaakte Schoolexamens en het examendossier worden bewaard tot tenminste

zes maanden na de vaststelling van de uitslag van het examen.

Leerlingen hebben de verantwoordelijkheid voor het bewaren van al hun werk behalve de schoolexamens. De schoolleiding draagt zorg voor het beheer van de resultaten.

9. Regeling controle studielasturen

De keuze van het profiel en het vak in de vrije ruimte valt onder verantwoordelijkheid van de decaan. Na de definitieve

keuze en plaatsing in de profielen is de conrector in samenwerking met de

teamleider verder verantwoordelijk voor de controle op het juiste aantal studielasturen van iedere leerling.

10. Regeling zittenblijvers en gezakte kandidaten

10.1 Als een kandidaat blijft zitten, moet hij alle toetsen die worden afgenomen in het leerjaar waarin hij/zij doubleert opnieuw maken. Vakken die zijn afgesloten in het leerjaar waarin wordt gedoubleerd, worden als afgesloten beschouwd.

10.2 Voor een gezakte kandidaat die het examenjaar overdoet geldt dat alle toetsen - die in het examenjaar worden afgenomen volgens het PTA - opnieuw moeten worden gemaakt.

Overgangsbeleid

Het overgangsbeleid is gebaseerd op de slaag/zak-regeling voor de examens. Hoewel de slaag/zakregeling voor Mavo en Havo iets van elkaar verschillen is het vanwege de duidelijkheid gekozen voor een regeling die zowel op Mavo als Havo geldt.

Afronding cijfers

Bij de criteria wordt gekeken naar afgeronde cijfers, waarbij de gewoonlijke afrondingen gelden. Zo telt een 5,4 als een 5 en een 5,5 als een 6.

Besluitvormingsproces

2^e rapport: prognose (brief naar huis)
3e rapport: prognose (brief naar huis)
4e rapport: revisie (slechts die leerlingen waarbij aanleiding is)

Overgangsregeling van 3 Mavo naar 4 Mavo

Een leerling is over als hij voldoet aan de volgende criteria:

Voorwaarden aan cijfers van alle vakken:

- Alles voldoende
- Maximaal één 5 (zonder compensatiepunten)
- Twee keer een 5 met twee compensatiepunten
- Eén keer een 4 met twee compensatiepunten
- Binnen vakkenpakket maximaal één 5
- Voor Nederlands maximaal één keer een 5

Een leerling is een bespreekgeval als hij voldoet aan de volgende criteria:

Voorwaarden aan cijfers van alle vakken:

- Twee keer een 5 met één compensatiepunt
- Eén keer een 4 met één compensatiepunt
- Eén 4 en één 5 met twee compensatiepunten
- Drie keer een 5 met twee compensatiepunten
- Binnen de kernvakken maximaal één keer een 5

Een leerling doubleert als hij niet voldoet wordt aan de overgangsnormen en aan de normen voor een bespreekgeval

NB:

- De (oefen-)rekentoets wordt niet meegenomen in de overgangsregeling. Leerlingen en ouders worden wel per brief geïnformeerd over de uitslag van de rekentoets. De rekentoets telt ook niet mee voor het diploma.

In de derde klas wordt ervan uitgegaan dat determinatie op niveau heeft plaatsgevonden. In uitzonderlijke gevallen kan nog afstroom of een ander type onderwijs geadviseerd worden.

Herkansingsregeling SE's 3mavo

Iedere leerling mag maximaal twee SE's herkansen, met een maximum van één per vak.

Zak/slaagregeling 4 mavo

De kandidaat die eindexamen mavo heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is,
én
- voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of meer heeft behaald;
én
- de rekentoets heeft afgelegd (ongeacht het cijfer)

én indien hij/zij:

- voor al zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
- voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
- voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; of
- voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald;
- de vakken KV1, lichamelijke opvoeding en sectorwerkstuk met 'voldoende' of 'goed' heeft afgerond.

Overgangsregeling van 4havo naar 5 havo

Een leerling is over als hij voldoet aan de volgende criteria:

- Voorwaarden aan cijfers van alle vakken:
- Alles voldoende
- Maximaal één 5 (zonder compensatiepunten)
- Twee keer een 5 met twee compensatiepunten
- Eén keer een 4 met twee compensatiepunten

Én

- Binnen de kernvakken (Ne, En, wi) maximaal één keer een 5

Een leerling is een bespreekgeval als hij voldoet aan de volgende criteria:

- Voorwaarden aan cijfers van alle vakken:
- Twee keer een 5 met minimaal één compensatiepunt
- Eén keer een 4 met minimaal één compensatiepunt
- Eén 4 en één 5 met minimaal twee compensatiepunten
- Drie keer een 5 met minimaal twee compensatiepunten

Én

- Binnen de kernvakken (Ne, En, wi) maximaal één keer een 5

Een leerling doubleert als hij niet voldoet aan de overgangsnormen en aan de normen voor een bespreekgeval

Herkansingsregeling H4:

Iedere leerling mag maximaal twee SE's herkansen, met een maximum van één per vak.

Zak/slaagregeling 5 havo

De kandidaat die eindexamen **havo** heeft afgelegd, is geslaagd indien:

- het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het centraal examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is,
- én
- voor de vakken Nederlands, Engels, wiskunde en de rekentoets maximaal één 5 als eindcijfer behaald is
- én
- de rekentoets heeft afgelegd (ongeacht het cijfer)

én indien:

- hij voor al zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
- hij voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald,
- hij voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt, dan wel
- hij voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald dan wel voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald, en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers tenminste 6,0 bedraagt,
- geen van de eindcijfers van onderdelen lager is dan 4, en
- het vak lichamelijke opvoeding is beoordeeld als 'voldoende' of 'goed'.

PTA'S per vak

Culturele Kunstzinnige Vorming (CKV)

Het examen van CKV bestaat uit een schoolexamen en telt samen met Maatschappijleer mee als één cijfer voor de overgang naar 5havo (beide tellen 50% mee). In 5havo zal CKV samen met Maatschappijleer en het profielwerkstuk meetellen als één cijfer voor de diplomering (alle drie tellen 33% mee)..

Het examenprogramma is opgebouwd uit de volgende vier domeinen:

Domein A: Verkennen

Domein B: Verbreden

Domein C: Verdiepen

Domein D: Verbinden

Het examenprogramma bestaat uit vier afzonderlijke onderzoeksopdrachten waarin alle domeinen van CKV steeds terugkomen. Alle opdrachten moeten op tijd worden ingeleverd.

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE 1	Onderzoeksopdracht thema: Groen	4	Periode 1	Schriftelijk		25%	Nee
SE 2	Onderzoeksopdracht thema: ANDERS DAN IK	4	Periode 2	Schriftelijk		25%	Nee
SE 3	Onderzoeksopdracht thema: Rebelle	4	Periode 3	Schriftelijk		25%	Nee
SE 4	Onderzoeksopdracht thema: Roem	4	Periode 4	Schriftelijk		25%	Nee

Dans

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen Kunst Algemeen (CSE).

Het **examenprogramma dans** bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het **examenprogramma Kunst Algemeen** bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen.

Lesmateriaal Dans

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Lesboek: Luuk Utrecht, Van Hofballet tot Postmoderne dans.
- Lesboek: Dans, theorie en praktijk voor het voortgezet onderwijs.

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4 havo	4	Hele jaar	Verslag			Nee
SE 1	Dansgeschiedenis Hele boekje	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 2	Dansgeschiedenis Hfd 1,2 en hfd 4 t/m 9	4	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+30)	5	Ja
SE 3	Kunst Algemeen – Beeldend en muziek uit de massacultuur	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 2	Solo 1.00 min	4	SE-week 2 (2)	Presentatie	10	5	Nee
PO 3	Groepschoreografie	4	SE-week 3 (2)	Presentatie	15	10	Nee
SE 4	Kunst Algemeen – Dans, drama, beeldend uit de 1 ^e helft van de 20 ^e eeuw	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
SE 5	Dansgeschiedenis Dansbegrippen	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
PO 4	Choreografie	4	SE-week 4 (2)	Presentatie	15	5	Nee
SE 6	Kunst Algemeen – Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 5	Choreografie Duet	5	SE-week 1 (2)	Presentatie	20	10	Ja
SE 7	Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw)	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 6	Solo 1.30	5	SE-week 2 (2)	Presentatie	15	5	Nee
SE 8	Kunst Algemeen – Massacultuur	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 7	Portfolio	5	April 2016	Verslag		10	Nee
PO 8	Eindpresentatie dans	5	April 2016	Presentatie	20	30	Nee

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen van Kunst Algemeen.

Dans – tweede kunstvak

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE).

Het **examenprogramma dans** bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het **examenprogramma Kunst Algemeen** bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen.

Lesmateriaal

Lesmateriaal Dans

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Lesboek: Luuk Utrecht, Van Hofballet tot Postmoderne dans.
- Lesboek: Dans, theorie en praktijk voor het voortgezet onderwijs.

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4 havo	4	Hele jaar	Verslag			Nee
PR 1	Project	4	Hele jaar (elke SE-week (2))	Af te spreken in september		5	Nee
SE 1	Dansgeschiedenis Hele boekje	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 2	Dansgeschiedenis Hfd 1,2 en hfd 4 t/m 9	4	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+30)	5	Ja
PO 2	Solo 1.00 min	4	SE-week 2 (2)	Presentatie	10	5	Nee
PO 3	Groepschoreografie	4	SE-week 3 (2)	Presentatie	15	5	Nee
SE 3	Dansgeschiedenis Dansbegrippen	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
PO 4	Choreografie	4	SE-week 4 (2)	Presentatie	15	5	Nee
PR 2	Project	5	Hele jaar (elke SE-week (2))	Af te spreken in september		10	Nee
SE 4	Opdracht Kunst Algemeen; romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1 (2)	Verslag		5	Nee
PO 5	Choreografie Duet	5	SE-week 1 (2)	Presentatie	20	5	Ja
SE 5	Opdracht Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw) of Massacultuur	5	SE-week 2	Verslag		5	Nee
PO 6	Solo 1.30	5	SE-week 2 (2)	Presentatie	15	5	Nee
PO 7	Portfolio (hele jaar)	5	April	Verslag		5	Nee
PO 8	Eindpresentatie dans	5	April	Presentatie	20	30	Nee

Centraal Schriftelijk Examen

Voor het tweede kunstvak is geen centraal schriftelijk eindexamen.

Drama

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen Kunst Algemeen (CSE).

Het examenprogramma drama bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Vaktheorie

Domein C

Oriëntatie op studie en beroep

Domein B Praktijk

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar. Leerlingen volgen het gehele reguliere programma én werken daarnaast projectgewijs (individueel of in duo's of groepen) aan een eigen ontwikkelonderzoek, waarbij de koppeling tussen de praktijk en de bij KUA voorgeschreven theorie gemaakt wordt. Daar waar gesproken wordt over presentatie, is dit altijd een combinatie van uitvoering en reflectie vanuit de theorie en de eigen kunstzinnig vormgeving. In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4havo	4	Hele jaar	Verslag			Nee
SE 1	Kunst Algemeen – Beeldend en muziek uit de massacultuur	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 2	Presentatie 1	4	SE-week 2 (2)	Presentatie	10-20	15	Nee
PO 3	Oriëntatie op praktijk: stage Toneelmakerij *	4	(uiterlijk) SE-week 3 (2)	Verslag			Nee
SE 2	Kunst Algemeen Beeldend, dans & drama eerste helft 20 ^e eeuw	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 4	Presentatie 2	4	SE-week 4 (2)	Presentatie	10-20	15	Nee
SE 3	Kunst Algemeen Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 5	Presentatie 3	5	SE-week 1 (2)	Presentatie	10-20	10	Nee
SE 4	Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw)	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 6	Presentatie 4	5	SE-week 2 (2)	Presentatie	10-20	15	Nee
SE 5	Kunst Algemeen – Massacultuur	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 7	Drama – praktijkopdracht Eindpresentatie + portfolio	5	Kunst-examenweek	Presentatie		35	Nee

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen van Kunst Algemeen.

*De planning van de Toneelmakerij is mede afhankelijk van hun programmering, dus de data kunnen nog afwijken van wat in dit PTA staat. Deelname is verplicht (bij afwezigheid volgt een alternatieve opdracht).

Drama – tweede kunstvak

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE).

Het examenprogramma drama bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Vaktheorie

Domein B Praktijk

Domein C Oriëntatie op studie en beroep

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar. Leerlingen volgen het gehele reguliere programma én werken daarnaast projectgewijs (individueel of in duo's of groepen) aan een eigen ontwikkelonderzoek, waarbij de koppeling tussen de praktijk en de bij KUA voorgeschreven theorie gemaakt wordt. Daar waar gesproken wordt over presentatie, is dit altijd een combinatie van uitvoering en reflectie vanuit de theorie en de eigen kunstzinnig vormgeving. In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4havo	4	Hele jaar	Verslag			Nee
PR 1	Project	4	Hele jaar	Af te spreken		5	Nee
PO 2	Presentatie 1	4	SE-week 2 (2)	Presentatie	10-20	10	Nee
PO 3	Drama – Vaktheorie: stage Toneelmakerij*	4	(uiterlijk) SE-week 3 (2)	Verslag			Nee
PO 4	Presentatie 2	4	SE-week 3 (2)	Presentatie	10-20	10	Nee
PR 2	Project	5	Hele jaar	Af te spreken In september		10	Nee
PO 5	Presentatie 3	5	SE-week 1 (2)	Presentatie	10-20	10	Nee
PO 6	Opdracht Kunst Algemeen Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1 (2)	Verslag		5	Nee
PO 7	Presentatie 4	5	SE-week 2 (2)	Presentatie	10-20	10	Nee
PO 8	Opdracht Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw) of Massacultuur	5	SE-week 2 (2)	Verslag		5	Nee
PO 9	Drama – praktijkopdracht Eindpresentatie + portfolio	5	April 2014	Presentatie		35	Nee

Centraal Schriftelijk Examen

Voor het tweede kunstvak is geen centraal schriftelijk eindexamen..

*De planning van de Toneelmakerij is mede afhankelijk van hun programmering, dus de data kunnen nog afwijken van wat in dit PTA staat. Deelname is verplicht (bij afwezigheid volgt een alternatieve opdracht).

Duits

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen (CSE).
Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Leesvaardigheid
Domein B	Kijk- en luistervaardigheid
Domein C	Gespreksvaardigheid
Domein D	Schrijfvaardigheid
Domein E	Literatuur
Domein F	Oriëntatie op studie en beroep

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Havo 4 + Havo 5 eigen materiaal voor alle vaardigheden met opdrachten via docent
- Grammaricawijzer
- Idioomtrainer (Examenidoom D>NI),
- Kontext (woordenschat NI>D met oefeningen)
- Genau!, Grammatica Duits met oefeningen (in kopie) deel 2.
- Examenbundel Havo Duits

Aanvullend materiaal:

- Literatuur (1 klassikaal en 1 individueel te lezen boek)

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd.

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op domein A.

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE 1	8 Deel SE's Examenidoom D>NI leerjaar 4 *	4	Tijdens de les	Schriftelijk	8 x 40 (+10)	5	Nee
PO 1	Schrijfvaardigheid	4	SE-week 1	Schriftelijk		5	Nee
SE 2	Taalvaardigheid 1 - Grammatica - Leesvaardigheid - Schrijfvaardigheid	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 3	Kijk- en luistervaardigheid	4	SE-week 2	Schriftelijk	60 (+20)	5	Nee
SE 4	Taalvaardigheid 2 (zie SE 2)	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 5	Taalvaardigheid 3: (zie SE 2)	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	5	ja
SE 6	Spreekvaardigheid	4	SE-week 3	Mondeling	15	5	Nee
PO 2	Literatuurproject	4	SE-week 3 (2)	Presentatie		5	Nee
SE 7	Taalvaardigheid 4 (zie SE 2)	4	SE-week 4	Schriftelijk	120 (+20)	5	Ja
SE 8	Literatuurtoets over 1 gelezen boek	4	SE-week 4	Schriftelijk	60 (+15)	5	Nee
SE 9	6 Deel SE's* bestaande uit combinatie van de vaardigheden, grammatica, woordenschat en een gelezen boek	5	Tijdens de les	Schriftelijk	6 x 40 (+10)	10	Nee
SE 10	Schrijfvaardigheid: - 1 informele brief - 1 formele brief	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE 11	Kijk- en luistervaardigheid	5	Cito landelijk (januari)	Schriftelijk	60 (+15)	15	Nee
SE 12	Spreekvaardigheid volgens dossier: - Autobiografie - 3 Foto's - 1 actueel thema	5	SE-week 3	Mondeling	30	15	Nee

*NB:

SE 1 bestaat uit 8 deel SE's waarvan de hoogste 6 tellen.

SE 9 bestaat uit 6 deel-SE's waarvan de hoogste 4 tellen.

In het geval een deel SE gemist wordt, tellen de overige deel SE's. Het gemiste deel SE kan niet ingehaald worden. De toetsen worden afgenomen vóór de laatste toetsweek.

Economie

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen (CSE). Het schoolexamenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Schaarste en ruil
Domein C	Markt: vraag en aanbod
Domein D	Markt: marktvormen en marktfalen
Domein E	Ruilen over de tijd
Domein F	Samenwerken en onderhandelen
Domein G	Risico en informatie
Domein H	Welvaart en groei
Domein I	Goede tijden, slechte tijden

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

-Pincode

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar. In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leerjaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min (+ verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE1	Schaarste en ruil	4	SE-wk1	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
PO1	Marktanalyse	4	SE-wk1 (2)	Onderzoeksverslag		5	Nee
SE2	Markt: vraag en aanbod & Markt: marktvormen en marktfalen	4	SE-wk2	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE3	Ruilen over de tijd	4	SE-wk3	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO2	Ondernemingsplan	4	SE-wk3 (2)	Onderzoeksverslag/ presentatie		5	Nee
SE4	Samenwerken en onderhandelen	4	SE-wk4	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE5	Risico en informatie	5	SE-wk1	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja
PO3	Analyse verzekeren	5	SE-wk1	Onderzoeksverslag		5	Nee
SE6	Welvaart en groei	5	SE-wk2	Schriftelijk	80 (+20)	20	Ja
SE7	Goede tijden, slechte tijden	5	SE-wk3	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja

Een gewone rekenmachine is vereist tijdens de toets (dus geen mobiel of grafische rekenmachine).

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen C, D, E, F, G, H en I, in combinatie met domein A. De lesboeken dienen dan ook goed bewaard te worden.

Engels

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen (CSE).

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Leesvaardigheid	Domein D	Schrijfvaardigheid
Domein B	Kijk-en luistervaardigheid	Domein E	Literatuur
Domein C	Gespreksvaardigheid	Domein F	Oriëntatie op studie en beroep

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Lesboek: Of Course Havo 4, 5, Follow Up, Examenidoom
- Examenbundel Engels
- Eigen materiaal

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar. In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de geweging:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE 1	Schrijfvaardigheid	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 2	Luistervaardigheid	4	SE-week 2	Luistertoets	80	5	Nee
SE 3	Literatuur	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
PO 1	Spreekvaardigheid + 4 verslagen en of course opdrachten inleveren	4	SE-week 4 (2)	Mondeling	15	5	Nee
SE 4	S.O.'s leerjaar 4 grammatica en vocabulaire.	4	8 x in les	Schriftelijk	8 x 40 (+10)	5	Nee
SE 5	Schrijfvaardigheid – onvoorbereid essay British & American History	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	20	Ja
SE 6	Luistervaardigheid (Cito)	5	Cito landelijk (januari)	Schriftelijk	60	20	Nee
PO 2	Spreekvaardigheid + 4 verslagen en of course opdrachten inleveren	5	SE-week 2 (2)	Mondeling	15	20	Nee
SE 7	Literatuur	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE 8	S.O.'s leerjaar 5 grammatica, vocabulaire en examenidoom.	5	6 x in les	Schriftelijk	6 x 40 (+10)	5	Nee

SE 4 bestaat uit 8 deel-S.E.'s waarvan de hoogste 6 tellen. SE 8 bestaat uit 6 deel-S.E.'s waarvan de hoogste 4 tellen. In het geval een deel SE gemist wordt, tellen de gemaakte deel S.E.'s. De niet gemaakte deel S.E.'s worden in zo'n geval niet ingehaald. De toetsen worden afgenomen vóór de laatste toetsweek.

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op domein A.

Film

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen Kunst Algemeen (CSE).

Het examenprogramma beeldend (film) bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Vaktheorie

Domein B Praktijk

Domein C Oriëntatie op studie en beroep

Het examenprogramma Kunst Algemeen bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Vaardigheden

Domein B Invalshoeken voor reflectie

Domein C Onderwerpen

Lesmateriaal Film

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet (ICT)
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen van Kunst Algemeen

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4havo	4					Nee
PO 2	Beeldboek	4	IVKO-week1	Verslag		2	Nee
PO 3	Opdracht reportage	4	SE-week 1 (2)*	Presentatie + nabespreking		10	Nee
SE 1	Vaktheorie toets 1 Filmgeschiedenis	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
SE 2	Kunst Algemeen – Beeldend en muziek uit de massacultuur	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 4	Opdracht remakes	4	SE-week 2 (2)	Presentatie + nabespreking		2	Nee
SE 3	Vaktheorie 2 Filmanalyse	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 5	Opdracht Filmproductie	4	SE-week 3 (2)	Presentatie + nabespreking		10	Nee
SE 4	Kunst Algemeen Beeldend, dans & drama eerste helft 20 ^e eeuw	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 6	Beeldboek	4	SE-week 4 (2)	Verslag		5	Nee
SE 5	Kunst Algemeen – Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
SE 6	Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw)	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
SE 7	Vaktheorie toets 3 Filmwoordenboek en vormgeving	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 7	Werkstuk	5	SE-week 2 (2)	Verslag		15	Nee
SE 8	Kunst Algemeen - Massacultuur	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 8	Portfolio	5	SE-week 3 (2)	Verslag		10	Nee
PO 9	Praktijkexamen	5	SE-week 3 (2)	Presentatie (individueel)	30	30	Nee

* = de producten worden **uiterlijk** aan het begin van de week na de toetsweek ingeleverd, zodat de presentaties aan het eind van de toetsweek kunnen plaatsvinden.

Film – tweede Kunstvak

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE).

Het examenprogramma beeldend (film) bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Vaktheorie

Domein B Praktijk

Domein C Oriëntatie op studie en beroep

Het examenprogramma Kunst Algemeen bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Vaardigheden

Domein B Invalshoeken voor reflectie

Domein C Onderwerpen

Lesmateriaal Film

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet (ICT)
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4havo	4	Hele jaar				Nee
PR 1	Project	4	Hele jaar	Af te spreken in september		5	Nee
PO 2	Beeldboek	4	SE-week 1 (2)	Verslag		2	Nee
PO 3	Opdracht reportage	4	SE-week 1 (2)*	Presentatie + nabespreking		5	Nee
SE 1	Vaktheorie toets 1 Filmgeschiedenis	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 4	Opdracht remakes	4	SE-week 2 (2)*	Presentatie + nabespreking		2	Nee
SE 2	Vaktheorie 2 Filmanalyse	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 5	Opdracht Filmproductie	4	SE-week 3 (2)*	Presentatie + nabespreking		10	Nee
PO 6	Beeldboek	4	SE-week 4 (2)	Verslag		2	Nee
PR 2	Project	5	Hele jaar	Af te spreken In september		10	Nee
PO 7	Opdracht Kunst Algemeen Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1 (2)	Verslag		5	Nee
SE 3	Vaktheorie toets 3 Filmwoordenboek en vormgeving	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 8	Opdracht Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw) of Massacultuur	5	SE-week 2 (2)	Verslag		5	Nee
PO 9	Werkstuk + beeldboek	5	SE-week 2 (2)	Verslag		8	Nee
PO 10	Portfolio	5	SE-week 3 (2)	Verslag		10	Nee
PO 11	Praktijkexamen	5	SE-week 3 (2)	Presentatie (individueel)	30	30	Nee

* = de producten worden **uiterlijk** aan het begin van de IVKO-week ingeleverd, zodat de presentaties aan het eind van de IVKO-week kunnen plaatsvinden.

Centraal Schriftelijk Examen

Voor het tweede kunstvak is geen centraal schriftelijk eindexamen.

Fotografie

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen Kunst Algemeen (CSE).

Het examenprogramma beeldend (foto) bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het examenprogramma Kunst Algemeen bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen

Lesmateriaal Foto

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet (ICT)
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE 1	Vaktheorie Fotografie	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 +20	2	Ja
PO 1	Portfolio en werkboek	4	Hele jaar				
PO 2	Diverse foto-opdrachten en werkboek (proces)	4	SE-week 1 (2)	Presentatie	15	5	Nee
SE 2	Vaktheorie fotografie	4	SE-Week 2	Schriftelijk	40 (+ 10)	2	Ja
SE 3	Kunst Algemeen – Beeldend en muziek uit de massacultuur	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 3	Diverse foto-opdrachten en werkboek (proces)	4	SE-week 2 (2)	Presentatie	15	5	Nee
SE 4	Vaktheorie Fotografie	4	SE-Week 3	Schriftelijk	40 (+ 10)	2	Ja
PO 4	Diverse foto-opdrachten en werkboek (proces)	4	SE-week 3	Presentatie	15	5	Nee
SE 5	Kunst Algemeen Beeldend, dans & drama eerste helft 20 ^e eeuw	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 5	Werkboek met theorie + werkproces	4	SE-week 4 (2)	Verslag	10	5	Nee
PO 6	Foto-opdrachten + presentatie Portfolio	4	SE-week 4 (2)	Presentatie	15	10	Nee
SE 6	Kunst Algemeen – Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 7	Diverse foto-opdrachten en werkboek (proces)	5	SE-week 1	Presentatie		5	Nee
SE 7	Kunst Algemeen - Cultuur van het moderne	5	SE-Week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 8	Fotografisch werkstuk (stroming binnen de fotografie)	5	SE-week 2 (2)	Presentatie + verslag	15	9	Nee
SE 8	Kunst Algemeen - Massacultuur	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 9	Portfolio compleet, werkboek met werkproces	5	SE-week 3 (2)	Presentatie	10	10	Nee
PO 10	Eindpresentatie eindopdracht, overzicht fotowerk (expositie) + eindgesprek	5	Kunstexamen-week	Presentatie	10	30	Nee

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen van Kunst Algemeen

Fotografie tweede kunstvak

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE).

Het examenprogramma beeldend (foto) bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het examenprogramma Kunst Algemeen bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen

Lesmateriaal Foto

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet (ICT)
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio en werkboek	4	Hele jaar	Verslag			Nee
PR 1	Project	4	Hele jaar	Af te spreken in september		5	Nee
SE 1	Vaktheorie Fotografie	4	SE-week 1	Schriftelijk	40 (+10)	2	Ja
PO 2	Diverse foto-opdrachten en werkboek (proces)	4	SE-week 1 (2)	Presentatie	15	3	Nee
SE 2	Vaktheorie fotografie	4	SE-Week 2	Schriftelijk	40 (+10)	2	Ja
PO 3	Diverse foto-opdrachten en werkboek (proces)	4	SE-week 2 (2)	Presentatie	15	3	Nee
SE 3	Vaktheorie Fotografie	4	SE-Week 3	Schriftelijk	40 (+10)	2	Ja
PO 4	Diverse foto-opdrachten en werkboek (proces)	4	SE-week 3	Presentatie	15	3	Nee
PO 5	Werkboek met theorie	4	SE-week 4 (2)	Verslag	10	5	Nee
PO 6	Foto-opdrachten + presentatie Portfolio	4	SE-week 4 (2)	Presentatie	15	10	Nee
PR 2	Project	5	Hele jaar	Af te spreken in september		10	Nee
PO 7	Diverse foto-opdrachten en werkboek (proces)	5	SE-week 1	Presentatie		5	Nee
PO 8	Opdracht Kunst Algemeen Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1 (2)	Verslag		5	Nee
PO 9	Opdracht Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw) of Massacultuur	5	SE-week 2 (2)	Verslag		5	Nee
PO 10	Fotografisch werkstuk (stroming binnen de fotografie)	5	SE-week 2 (2)	Presentatie + verslag	10	5	Nee
PO 11	Portfolio compleet, werkboek met werkproces	5	SE-week 3 (2)	Presentatie	10	10	Nee
PO 12	Presentatie eindopdracht, overzicht fotowerk (expositie) + eindgesprek	5	Kunstexamen-week	Presentatie	10	25	Nee

Centraal Schriftelijk Examen

Voor het tweede kunstvak is geen centraal schriftelijk eindexamen.

Frans

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen (CSE).

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Leesvaardigheid	Domein D	Schrijfvaardigheid
Domein B	Kijk- en luistervaardigheid	Domein E	Literatuur
Domein C	Gespreksvaardigheid	Domein F	Oriëntatie op studie en beroep

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van eigen materiaal. De aanschaf van een examenbundel Frans kan nuttig zijn, maar is niet noodzakelijk.

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en vijfde leerjaar. In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE 1	7 Deel SE's examenvoculaire	4	Tijdens de les	Schriftelijk	7 x 40 (+10)	5	Nee
PO 1	Schrijfvaardigheid	4	SE-week 1	Schriftelijk		5	Nee
SE 2	Taalvaardigheid 1: - grammatica - voculaire - leesvaardigheid - schrijfvaardigheid	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 3	Kijk- en Luistervaardigheid	4	SE-week 2	Schriftelijk	60 (+15)	5	Nee
SE 4	Taalvaardigheid 2: (zie SE 2)	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 5	Taalvaardigheid 3: (zie SE 2)	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 6	Spreek- en gespreksvaardigheid	4	SE-week 3 (2)	Mondeling	15	5	Nee
SE 7	Taalvaardigheid 4: (zie SE 2)	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 8	Literatuurtoets over 1 gelezen boek	4	SE-week 4	Schriftelijk	60 (+15)	5	Nee
PO 2	Creatieve opdracht: film en/of literatuur, of een combinatie hiervan in overleg met de docent.	4	SE-week 4 (2)	Schriftelijk + product + presentatie		5	Nee
SE 9	6 Deel SE's bestaande uit combinatie van de vaardigheden, grammatica, voculaire en een gelezen boek	5	Tijdens de les	Schriftelijk	6 x 40 (+10)	10	Nee
SE 10	Schrijfvaardigheid	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE 11	Kijk- en Luistervaardigheid	5	Cito landelijk (januari)	Schriftelijk	60 (+15)	15	Nee
SE 12	Spreek- en gespreksvaardigheid:	5	SE-week 3 (2)	Mondeling	30	15	Nee

NB: SE 1 en SE 9 bestaan uit 7, respectievelijk 6 deel SE's, die afgenomen worden tijdens de reguliere lessen. Van deze deel SE's tellen de hoogste 5 cijfers. In het geval een deel SE gemist wordt, tellen de 5 gemaakte deel SE's. De andere deel SE's worden in zo'n geval niet ingehaald. De toetsen worden afgenomen vóór de laatste toetsweek.

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op domein A.

Geschiedenis

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen (CSE).
Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Historisch besef
Domein B	Oriëntatiekennis
Domein C	Thema's
Domein D	Geschiedenis van de rechtsstaat en van de parlementaire democratie
Domein E	Oriëntatie op studie en beroep

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Leerjaar 4:

Memo MAX bovenbouw HAVO (Malmberg 5e druk) leer/opdrachtenboek en digitale leeromgeving

Leerjaar 5:

Memo MAX bovenbouw HAVO (Malmberg 5e druk) leer/opdrachtenboek en digitale leeromgeving

Memo MAX bovenbouw examenkatern HAVO (Malmberg 5e druk) leer/opdrachtenboek en digitale leeromgeving

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd.

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op domeinen A en B.

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE 1	Renaissance en Religie Kenmerkende aspecten van Tijdvak 1 t/m 5	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE 2	Een nieuwe republiek in Europa tussen Koningen, heren en denkers Kenmerkende aspecten van Tijdvak 5 en 6	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE 3	Politieke strijd en werk: Verlichting, revoluties en economische sprong van Europa. Ontstaan van de rechtsstaat Kenmerkende aspecten van Tijdvak 7 en 8	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO 1	Onderzoek sporen van migratie in Amsterdam	4	SE-week 3 (2)	Onderzoeks- verslag	n.v.t	10	Nee
SE 4	Van moderne tijd naar nu: Ontwikkelingen in de 20 ^{ste} eeuw: Leven in een massasamenleving, de plaats van Europa in de wereld Kenmerkende aspecten van tijdvak 9 en 10	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE 5	Historische context Republiek der 7 Verenigde Nederlanden 1515-1648 Kenmerkende aspecten van Tijdvak 5 en 6	5	SE week 1	Schriftelijk	120 (+30)	15	Ja
SE 6	Historische context Duitsland 1871-1945 en Herhaling kenmerkende aspecten van Tijdvak 5 t/m 9 en historische context Republiek	5	SE week 2	Schriftelijk	120 (+30)	15	Ja
PO 2	Onderzoek twintigste eeuw	5	SE-week 2 (2)	Verslag Onderzoek en presentatie	n.v.t.	10	Nee
SE 7	Historische context Koude Oorlog 1945-1991, Kenmerkende aspecten van Tijdvak 10 en Herhaling: kenmerkende aspecten tijdvak 5 t/m 9 en historische context Republiek en historische context Duitsland	5	SE week 3	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja

Handvaardigheid

Het examen bestaat uit het schoolexamen kunst (SE) en het centraal schriftelijk examen KUA (CSE).
Het examenprogramma bestaat uit dat van het vak kunst (algemeen) en de volgende domeinen:

Domein A Vaktheorie

Domein B Praktijk

Domein C Oriëntatie op studie en beroep

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- De Bespiegeling
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal eindexamen heeft betrekking op het vak Kunst Algemeen.

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Werkstuk kunstenaar	4	SE-week 1 (2)	Verslag		5	Nee
SE 1	Theorie beeldhouwkunst	4	SE-week 1	Schriftelijk	40 (+10)	2	Ja
PO 2	Werkproces dummie. Beeldhouwkunst	4	SE-week 2 (2)	Verslag	40 (+10)	2	Ja
SE 2	Kunst Algemeen – Beeldend en muziek uit de massacultuur	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 3	Presentatie eigen collectie	4	SE-week 2 (2)	Presentatie		10	Nee
SE 3	Theorie architectuur	4	SE-week 3	Schriftelijk	40	2	Ja
PO 4	Werkbespreking eigen collectie en proces dummie	4	SE-week 3 (2)	Mondeling	40 (+10)	5	Nee
SE 4	Kunst Algemeen – Beeldend, dans & drama eerste helft 20 ^e eeuw	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 5	Presentatie eigen collectie+ portfolio	4	SE-week 4 (2)	Presentatie	40 (+10)	5	Nee
PO 6	Verslag tentoonstellingsbezoek	4	SE-week 4 (2)	Schriftelijk	20	2	Nee
PO 7	Werkstuk kunststroming	5	SE-week 1 (2)	verslag	80 (+20)	5	Nee
SE 5	Kunst Algemeen: Romantiek en realisme in de 19 ^e eeuw.	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
SE 6	Kunst Algemeen: Cultuur van het moderne.	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 8	Werkbespreking eigen collectie.	5	SE-week 2 (2)	Mondeling	20 (+20)	10	Nee
PO 9	Werkproces in dummie periode 1+2	5	SE-week 2 (2)	Verslag		10	Nee
PO 10	Werkbespreking op basis van portfolio en collectie	5	halverwege Periode 3	Individueel op afspraak	20 (+10)	2	Ja
SE 7	Kunst algemeen: Massacultuur	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 11	Eindexamenpresentatie eigen collectie + portfolio	5	Kunstexamen-week	Presentatie en mondeling	20 (+10)	30	Nee

Handvaardigheid – tweede kunstvak

Het examen bestaat uit het schoolexamen kunst (SE) en het centraal schriftelijk examen KUA (CSE).
Het examenprogramma bestaat uit dat van het vak kunst (algemeen) en de volgende domeinen:

Domein A Vaktheorie

Domein B Praktijk

Domein C Oriëntatie op studie en beroep

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- De Bespiegeling
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op domein A van het eerste kunstvak.

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PR 1	Project plan	4	Start schooljaar	Mondeling en Verslag sept.	70	5	Nee
SE 1	Theorie beeldhouwkunst	4	SE-week 1	Schriftelijk	40 (+10)	2	Ja
PO 1	Werkproces dummie. Beeldhouwkunst	4	SE-week 2	Verslag	20	2	Nee
PO 2	Presentatie eigen collectie	4	SE-week 2 (2)	Presentatie	20	10	Nee
SE 2	Theorie architectuur	4	SE-week 3	Schriftelijk	40 (+10)	2	Ja
PO 3	Werkbespreking eigen collectie + portfolio	4	SE-week 3 (2)	Mondeling	20	5	Nee
PO 4	Presentatie eigen collectie + portfolio en beeldboek	4	SE-week 4 (2)	presentatie voor de klas	20	10	Nee
PO 5	Verslag Tentoonstellingsbezoek	4	SE-week 4 (2)	Schriftelijk		2	Nee
PR 2	Projectplan	5	Start schooljaar	Mondeling en verslag	50	10	Nee
PO 6	Werkbespreking eigen collectie + portfolio	5	SE-week 1	Mondeling		5	Nee
PO 7	Opdracht Kunst Algemeen; romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1 (2)	Verslag		5	Nee
PO 8	Werkstuk/ kunststroming kunstenaar	5	SE-week 2 (2)	Verslag		2	Nee
PO 9	Presentatie eigen collectie + portfolio	5	SE-week 2 (2)	Presentatie	20	5	Nee
PO 10	Opdracht Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw) of Massacultuur	5	SE-week 2 (2)	Verslag		5	Nee
PO 11	Werkbespreking eigen collectie + portfolio en beeldboek	5	Halverwege periode 3	Individueel op afspraak	20 (+10)	5	Nee
PO 12	Eindexamenpresentatie eigen collectie (incl. portfolio)	5	Kunstexamen-week	Presentatie en mondeling	20 (+10)	25	Nee

Lichamelijke opvoeding

Het eindexamen bestaat uit het schoolexamen.

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A Vaardigheden

Domein B Bewegen

Domein C Bewegen en regelen

Domein D Bewegen en gezondheid

Domein E Bewegen en samenleving

De vaardigheden worden gedurende de hele periode getraind en beoordeeld.

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu HAVO

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr.)	Onderwerp en inhoud	Leer jaar	Periode	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in minuten	Gewicht (%)	Herkansbaar?
PO 1	Slag- of loopspel	4	1	Week 3-8	Fysiek	80		Nee
PO 2	Bewegen en samenleving	4	2	SE-week 1 (2)	Verslag			Nee
PO 3	Doelspelen en terugslagspel	4	3	Week 3-8	Fysiek	80		Nee
PO 4	Atletiek	4	4	Week 8	Fysiek	80		Nee
PO 5	Rollenpatroon uitvoeren	5	1	Week 3-8	Fysiek	80		Nee
PO 6	Bewegen en gezondheid	5	2	Week 8	Fysiek	80		Nee
PO 7	Zelfverdediging	5	3	Week 6-8	Fysiek	80		Nee

Van de 7 PO's moeten er 6 voldoende afgesloten zijn.

Een onvoldoende eindcijfer geeft recht op een herexamen van het schoolexamen (zie artikel 3.2)

Centraal schriftelijk examen

Er is geen CSE voor lichamelijke opvoeding. Dit vak wordt afgesloten met het schoolexamen.

LOB (Loopbaanoriëntatie en begeleiding)

Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB) is erop gericht leerlingen in staat te stellen om zelfstandig een keuzeproces te doorlopen dat leidt tot verantwoorde keuzes tijdens de schoolloopbaan en daarna. Leerlingen krijgen zicht op hun capaciteiten, interesses, affiniteiten en attitudes. Leerlingen worden vaardig op het terrein van oriënteren, informatie hanteren, kiezen, plannen en reflecteren. LOB is er ook op gericht dat leerlingen inzicht krijgen in de samenhang tussen sector/profieldeel en vrije deel, de relevantie daarvan voor de vervolgstudies en de arbeidsmarkt, de arbeidsgebieden en werksoorten. Een goede invulling van LOB draagt bij aan het voorkomen van schooluitval en onnodig switchen van opleiding. Ook verwerven leerlingen daardoor competenties die zij in hun hele verdere loopbaan nodig zullen hebben.

Bij het proces van loopbaanoriëntatie is, inhoudelijk gezien, begeleiding meer op zijn plaats dan beoordeling. LOB is een verplicht onderdeel en moet voldoende afgerond worden. Bij afwezigheid zal een alternatieve opdracht moeten worden gemaakt. De afronding bestaat uit een goed beargumenteerde eerste en tweede keuze.

LOB in 4 en 5havo richt zich op de keuze van de vervolopleiding (Qompas) en sluit aan bij de gevolgde LOB-onderdelen uit de leerjaren 2 en 3. Ook het volgen van gastcolleges, meeloopdagen, proefstudeer dagen en het bezoeken van minimaal twee Open Dagen zijn onderdeel van LOB in de bovenbouw 4 en 5 havo. Uiteindelijk is het doel van het programma LOB om te komen tot een weloverwogen keuze voor een HBO- of MBO-opleiding, voor het VWO of een andere passende vervolopleiding.

Materiaal

- Qompas digitaal en schriftelijk deel
- LOB loopt gedurende het vierde en vijfde leerjaar.

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leerjaar	Moment van afname	Afnamevorm
PO 1	Aanmelden bij Qompas, Oriëntatie opdrachten	4	Hele jaar	Digitaal en werkboek
PO 2	Speeddate oud-leerlingen Qompas opdrachten	4	Periode 4 (IVKO-week)	Interview verslag
PO 3	Bezoek HVA of InHolland	4	Voorjaar 2018	Schriftelijk (verslag)
PO 4	Gesprek met decaan	5	Periode 1/2	Mondeling
PO 5	Bezoek gastcolleges, meeloopdagen, proefstudeerdagen en (minimaal) twee Open Dagen	5	Periode 1/2	Schriftelijk (verslag)
PO 6	Inschrijving MBO / HBO/ VWO	5	Voor 1 april (MBO) / 1 mei 2019	Schriftelijk

Maatschappijleer

Het examen bestaat uit een schoolexamen (SE) en telt samen met CKV mee als één cijfer voor de overgang naar 5havo (beide tellen 50% mee). In 5havo zal Maatschappijleer samen met CKV en het profielwerkstuk meetellen als één cijfer voor het diploma (alle drie tellen 33% mee).

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Rechtsstaat
Domein C	Parlementaire democratie
Domein D	Verzorgingsstaat
Domein E	Pluriforme samenleving.

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Dilemma, Malmberg
- Examenkatern Politieke besluitvorming, Essener

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen en afgesloten in het vierde leerjaar.

Het onderdeel Onderzoek (PO3) wordt in 5havo als basis voor een betoog/beschouwing bij Nederlands gebruikt.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE 1	Pluriforme samenleving	4	SE-week 1	Schriftelijke toets	80 (+20)	20	Ja
PO 1	Debat	4	SE-week 1 (2)	Mondeling (in groepjes)	Nvt.	10	Nee
SE 2	Rechtsstaat	4	SE-week 2	Schriftelijke toets	80 (+20)	20	Ja
PO 2	Millenniumdoelen (i.s.m. Nederlands)	4	SE-week 2 (2)	Betoog	10	10	Nee
SE 3	Politieke besluitvorming	4	SE-week 3	Schriftelijke toets	80 (+30)	20	Ja
SE 4	Verzorgingsstaat	4	SE-week 4	Schriftelijke toets	80	20	Ja

Centraal Schriftelijk Examen

Er is geen CSE voor maatschappijleer. Maatschappijleer wordt afgesloten in het vierde jaar met het schoolexamen.

Maatschappijwetenschappen

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen (CSE).

Het schoolexamenprogramma bestaat uit de domeinen B, C en F en een door de school vastgesteld domein:

Domein A: Vaardigheden

Domein E: Verandering

Domein B: Vorming

Domein F: Analyse van een sociale actualiteit

Domein C: Verhouding

Domein G: Analyse van een politieke actualiteit

Domein D: Binding

Het CSE heeft betrekking op de domeinen A, B, C, De en E

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Seneca
- Eigen materiaal

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en vijfde leerjaar. In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leerjaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO1	Verhouding + onderzoeksvaardigheden Context: "Werken of niet werken?"	4	SE-week 4 (2)	Onderzoeksverslag		10	Nee
SE 1	Vorming en Verhouding Context: "Zijn man en vrouw gelijk?"	5	SE-week 1	Schriftelijk (open boek)	120 (+30)	25	Ja
SE 2	Binding en Vorming Context: "Kan iedereen een crimineel worden?"	5	SE-week 2	Schriftelijk (open boek)	120 (+30)	25	Ja
PO 2	Verandering Context: "Met Kunst naar een betere wereld?" (i.s.m. Nederlands)	5	SE-week 2 (2)	Mondeling	20	10	Nee
SE 3	Alle examenstof	5	SE-week 3	Schriftelijk	120 (+30)	20	Ja
PO 3	Sociaal-wetenschappelijke onderzoeksvaardigheden Context: "Wat een gek maatschappelijk verschijnsel!"	5	SE-week 3 (2)	Onderzoeksverslag		10	Nee

In verband met het invoeren van het nieuwe programma MAW kan dit PTA-programma tussendoor gewijzigd worden.

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen B, C en F in combinatie met domein A.

Mode en textiel

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen KUA.

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het examenprogramma Kunst Algemeen bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet (ICT)
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling cultuur van de kerk

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Theorie kunst en mode	4	SE week 1 (2)	Presentatie	20 min	2	Nee
PO 2	Surrealisme en mode	4	SE week 1 (2)	Mondeling	20 min	4	Nee
SE 1	Kostuumgeschiedenis	4	SE week 2	Schriftelijk	40 min (+10 min)	2	Ja
PO 3	Kledingstuk ontwerpen gebaseerd op een stijlperiode uit de kostuumgeschiedenis.	4	SE week 2 (2)	Presentatie	20 min	4	Nee
PO 4	Wandkleed portret	4	SE week 2 (2)	Mondeling	20 min	2	Nee
SE 2	KUA beeldend en muziek uit de massacultuur2	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20 min)	2	Ja
PO 5	Verknip een kledingstuk, verwerken van moulagetechniek.	4	SE week 3 (2)	Mondeling	20 min	4	Nee
PO 6	beeldend) Onderzoek doen naar eigencollectie	4	SE week 3 (2)	Mondeling	20 min	4	Nee
SE 3	Kunst Algemeen – Dans, drama, beeldend uit de 1 ^e helft van de 20 ^e eeuw	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20 min)	2	Ja
PO 7	Sfeercollage maken voor eindcollectie.	4	SE week 4 (2)	Presentatie	20 min	4	Nee
PO 8	Portfolio/beeldboek	4	SE week 4 (2)	Mondeling	20 min	10	Nee
PO 9	Onderzoek n.a.v eigen thema en het persoonlijk ontwikkel plan.	5	SE-week 1 (2)	Mondeling	20 min	4	Nee
PO 10	Ontwerpschetsen en patronen maken voor je eindcollectie.	5	SE week 1 (2)	Schriftelijk		5	Nee
SE 4	Kunst Algemeen: romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20 min)	2	Ja
SE 5	KUA Cultuur van het moderne	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20 min)	2	Ja
SE 6	KUA Massacultuur	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20 min)	2	Ja
PO 11	Werkstuk over een modeontwerper.	5	SE week 3 (2)	Verslag		10	Nee
PO 12	Eindgesprek en eindpresentatie eigen collectie: modeshow	5	Kunstexamen-week	Presentatie		30	Nee
PO 13	Beeldboek/portfolio	5	April 2018	Mondeling		5	Nee

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op domein A.

Mode en textiel – tweede kunstvak

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE).

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het examenprogramma Kunst Algemeen bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet (ICT)
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling cultuur van de kerk

Centraal Schriftelijk Examen

Voor het tweede kunstvak is geen centraal schriftelijk eindexamen.

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio	4	Hele jaar				
PR 1	Project	4	Hele jaar	Af te spreken in september		2	Nee
PO 2	Theorie kunst en mode	4	SE-week 1 (2)	Presentatie	20	2	Nee
PO 3	Surrealisme en mode	4	SE-week 1 (2)	Mondeling	20	2	Nee
SE 1	Kostuumgeschiedenis	4	SE-week 2	Schriftelijk	40 (+10)	2	Ja
PO 4	Theorie duurzaamheid en mode	4	SE-week 2 (2)	Presentatie	20	2	Nee
PO 5	Accessoire van afval materiaal + beeldboek	4	SE-week 2 (2)	Mondeling	20	10	Nee
PO 6	Moulage techniek + Verknip een kledingstuk + beeldboek	4	SE-week 3 (2)	Presentatie + mondeling	30	10	Nee
PO 7	Kledingstuk maken n.a.v. een subcultuur + beeldboek	4	SE-week 4 (2)	Presentatie + mondeling	30	10	Nee
PR 2	Project: Onderzoek n.a.v eigen thema en het persoonlijk ontwikkel plan.	5	Hele jaar	Af te spreken in september	20	2	Nee
PO 8	Opdracht Kunst Algemeen Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1 (2)	Verslag		3	Nee
PO 9	Beeldboek	5	SE-week 1 (2)	Mondeling	20		Nee
PO 10	Mode-ontwerper	5	SE-week 2 (2)	Schriftelijk	40 (+10)	5	Nee
PO 11	Opdracht Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw) of Massacultuur	5	SE-week 2 (2)	Verslag		5	Nee
PO 12	Beeldboek-blog	5	SE-week 3 (2)	Mondeling	20	5	Nee
PO 13	Eindpresentatie eigen collectie: modeshow	5	Kunstexamen-week	Presentatie		30	Nee
PO 14	Eindgesprek examinator over portfolio	5	Kunstexamen-week	Mondeling		10	Nee

Muziek

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen Kunst Algemeen (CSE).

Het **examenprogramma muziek** bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het **examenprogramma Kunst Algemeen** bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen.

Lesmateriaal Muziek

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Lesboek: uittreksels uit verschillende boeken en methoden
- Materiaal van internet
- Diverse muziek speelboeken, klassiek, jazz, pop
- Eigen materiaal

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4havo	4	Hele jaar	Verslag			Nee
PO 2	Praktijktoets 1	4	November (in de les)	Kort optreden	10	5	Nee
SE 1	Kunst Algemeen – Beeldend en muziek uit de massacultuur	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 3	Praktijktoets 2	4	Februari (in de les)	Kort optreden	10	5	Nee
SE 2	Muziektheorie - Algemene muzikale vorming	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 3	Kunst Algemeen – Dans, drama, beeldend uit de 1 ^e helft van de 20 ^e eeuw	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
SE 4	Muziektheorie - Solfège	4	Mei (in de les)	Individueel	20	5	Ja
PO 4	Praktijktoets 3	4	SE-week 4 (2)	Kort optreden	10	10	Nee
SE 5	Kunst Algemeen – Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 5	Praktijktoets 4	5	Periode 2	Kort optreden	10	10	Nee
SE 6	Muziektheorie – Algemene muzikale vorming	5	SE week 2	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja
SE 7	Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw)	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
SE 8	Muziektheorie - Solfège	5	Maart (in de les)	Individueel	20	5	Ja
SE 9	Kunst Algemeen – Massacultuur	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 6	Portfolio 5 havo	5	Kunstexamen-week	Verslag		10	Nee
PO 7	Praktijktoets 5 Examen presentatie (incl. Portfolio)	5	Kunstexamen-week	Podium presentatie	15-20	20	Nee

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op de domeinen van Kunst Algemeen.

Muziek – tweede kunstvak

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) .

Het **examenprogramma muziek** bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het **examenprogramma Kunst Algemeen** bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen.

Lesmateriaal Muziek

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Lesboek: uittreksels uit verschillende boeken en methoden
- Materiaal van internet
- Diverse muziek speelboeken, klassiek, jazz, pop
- Eigen materiaal

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4havo	4	Hele jaar	Verslag			Nee
PR 1	Project	4	Hele jaar	Af te spreken in september		5	Nee
PO 2	Praktijktoets 1	4	November (in de les)	Kort optreden	10	5	Nee
PO 3	Praktijktoets 2	4	Februari (in de les)	Kort optreden	10	5	Nee
SE 1	Muziektheorie - Algemene muzikale vorming	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 2	Muziektheorie - Solfège	4	Mei (in de les)	Individueel	20	5	Ja
PO 4	Praktijktoets 3	4	Periode 4	Kort optreden	10	10	Nee
PR 2	Project	5	Hele jaar	Af te spreken in september		10	Nee
PO 5	Opdracht Kunst Algemeen Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1 (2)	Verslag		5	Nee
PO 6	Praktijktoets 4	5	Periode 2	Kort optreden	10	5	Nee
SE 3	Muziektheorie – Algemene muzikale vorming	5	SE week 2	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
PO 7	Opdracht Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw) of Massacultuur	5	SE-week 2 (2)	Verslag		5	Nee
SE 4	Muziektheorie - Solfège	5	Maart (in de les)	Individueel	20	5	Ja
PO 8	Portfolio 5 havo	5	Kunstexamen-week	Verslag		10	Nee
PO 9	Praktijktoets 5 Examen presentatie (incl. Portfolio)	5	Kunstexamen-week	Podium presentatie	15-20	20	Nee

Centraal Schriftelijk Examen

Voor het tweede kunstvak is geen centraal schriftelijk eindexamen.

Nederlands

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen (CSE).

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Leesvaardigheid (in CSE)	Domein D	Argumentatieve vaardigheden
Domein B	Spreekvaardigheid	Domein E	Literatuur
Domein C	Schrijfvaardigheid	Domein F	Oriëntatie op studie en beroep

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Lesboek: Examenbundel, Nieuw Nederlands 5de editie, tweede fase havo; Vlekkeloos Nederlands, spelling en stijl compleet.
- Woordenboek Nederlands
- Examenbundel (editie 2012 of nieuwer) (*niet verplicht, wel aanbevolen*)
- Eigen materiaal

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar. In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de geweging:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE 1	Discussie	4	SE-week 1 (2)	Mondeling	20	5	Nee
SE 2	Gedocumenteerd schrijven 1, betoog (i.s.m. maatschappijleer)	4	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE 3	Literatuurgeschiedenis tot 1880	4	SE-week 3	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE 4	Spelling en stijl	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+20)	5	Ja
SE 5	Deel-SE's havo 4	4	5 x Deel SE	Schriftelijk en mondeling		10	Nee
PO 1	Lees- en schrijfdossier	4	Juni	Dossier		10	Nee
SE 6	Gedocumenteerd schrijven 2: beschouwing	5	SE-week 1	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE 7	Zakelijk lezen	5	SE-week 2	Schriftelijk	120 (+30)	10	Ja
SE 8	Spreekvaardigheid	5	SE-week 2 (2)	Mondeling	20	10	Nee
PO 2	Literaturoffier	5	Februari	Dossier		10	Nee
SE 9	Literatuurpresentatie	5	Periode 3	Mondeling	20	10	Nee

SE 4 bestaat uit 5 deel SE's, welke afgenomen worden tijdens de reguliere lessen. Van deze deel SE's tellen de hoogste 4 cijfers. In het geval een deel SE gemist wordt, tellen de 4 gemaakte deel SE's.

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op domein A en domein D voor zover het analyseren en beoordelen betreft.

Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk is een relatief omvangrijke praktijkopdracht waar 80 klokuren voor staan. De nadruk ligt op algemene vaardigheden:

- Informatievaardigheden
- Onderzoeksvaardigheden en/of ontwerpvaardigheden
- Communicatieve of presentatievaardigheden

Het profielwerkstuk heeft betrekking op één vak of meer vakken. Het vak of de vakken waarop het werkstuk betrekking heeft, maakt/maken onderdeel uit van je vakkenpakket. Wel moet altijd ten minste één groot vak (minimaal 320 studielasturen) betrokken zijn.

In principe werk je in tweetallen, en worden de activiteiten voor het profielwerkstuk zelfstandig uitgevoerd. Dat betekent dat je begeleider alleen de voortgang in de gaten houdt en al dan niet toestemming geeft om met je onderzoek door te gaan.

Een profielwerkstuk mondt uit in een concreet en evalueerbaar werkstuk dat voor publiek wordt gepresenteerd.

Verskillende eindproducten zijn mogelijk :

- een geschreven verslag (onderzoeksverslag, verhalend verslag, recensie);
- een essay of artikel (uiteenzetting, beschouwing, betoog);
- een mondelinge voordracht (uiteenzetting, beschouwing of betoog, forumdiscussie);
- het product van een ontwerpopdracht en de bijbehorende documentatie;
- een presentatie met gebruik van media (bijvoorbeeld audio, video, ICT);
- een uitvoering (toneel, muziek, dans)

Voor de begeleiding van het profielwerkstuk krijg je een begeleider toegewezen. Hij/zij begeleidt het traject en het proces.

Uiteraard wordt het profielwerkstuk, inclusief het tijdpad, tijdens de mentorles uitvoerig besproken. Je krijgt hiervoor een profielwerkstukboekje.

Beoordeling Profielwerkstuk

Het profielwerkstuk wordt beoordeeld met een cijfer dat deel uitmaakt van je schoolexamendossier.

De beoordeling is in handen van jouw begeleider en een tweede beoordelaar.

Het werkstuk wordt beoordeeld op het proces, de inhoud en de presentatie.

De beoordeling is vermeld in het profielwerkstukboekje dat je aan het begin van het schooljaar krijgt uitgedeeld.

De diverse onderdelen worden beoordeeld op basis van rubrics (zie profielwerkstukboekje). In deze rubrics kun je goed zien aan welke criteria je moet voldoen en hoe de beoordeling van een bepaald onderdeel tot stand komt.

Let bij het inleveren op de geldende deadlines! (zie artikel 2.3 van het schoolexamenreglement)

Het afgeronde cijfer van het profielwerkstuk wordt gecombineerd met het afgeronde cijfer van maatschappijleer uit de 4^e klas. Dat combinatiecijfer komt op de cijferlijst bij het diploma te staan.

Rekenen

Examenprogramma

Het examenprogramma bestaat uit alle vier de domeinen van het referentiekader rekenen:

- Getallen
- Verhoudingen
- Meten/Meetkunde
- Verbanden

Daarnaast worden de volgende domein-overstijgende vaardigheden getoetst:

- Relevante gegevens uit een situatie identificeren.
- De gegevens weergeven in een geschikte representatie (bijvoorbeeld tekening, tabel, grafiek) of in een geschikt rekenmodel.
- De noodzakelijke rekenkundige vaardigheden toepassen om een gewenst resultaat te verkrijgen.
- De resultaten interpreteren in termen van de situatie.

Lesmateriaal

- Studyflow digitale rekenmethode

Data rekentoetsen

De rekentoetsen worden afgenomen in het derde en vierde leerjaar. De exacte data worden nog bekend gemaakt door het Ministerie van Onderwijs, in het overzicht staan richtdata:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leerjaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE1	Rekentoets 3F	4	Januari 2019	Schriftelijk	120 (+30)	-	Nee
SE2	Rekentoets 3F	4	Mei-juni 2019	Schriftelijk	120 (+30)	-	Nee
SE3	Rekentoets 3F	5	Januari 2020	Schriftelijk	120 (+30)	-	Nee
SE4	Rekentoets 3F	5	Maart 2020	Schriftelijk	120 (+30)	-	Nee

Alle leerlingen moeten verplicht een rekentoets op niveau 3F afleggen. Om een rekentoets goed te volbrengen worden leerlingen getest en wordt voor de leerlingen die onvoldoende scores gelegenheid geboden om het niveau te verhogen. Voor een diploma moet de rekentoets minimaal eenmaal zijn afgelegd (ongeacht het resultaat).

Bij het verschijnen van dit PTA was het nog onzeker of de rekentoets in de toekomst zou blijven bestaan in de huidige vorm.

Tekenen

Het examen bestaat uit het schoolexamen kunst (SE) en het centraal schriftelijk examen Kunst Algemeen (CSE).

Het examenprogramma kunst tekenen bestaat uit dat van het vak kunst (algemeen) en de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het examenprogramma Kunst Algemeen bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen.

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op domein A.

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4 havo Beeldboek/werkproces	4	Hele jaar	Mondeling	10	5	Nee
PO 2	Verslag en presentatie n.a.v. onderzoek kunststroming en technieken	4	SE-week 1 (2)	Schriftelijk	10	2	Nee
PO 3	Kunststroming toepassen in beeldend werk	4	SE-week 1 (2)	Praktisch werk		3	Nee
SE 1	Kunst Algemeen – Beeldend en muziek uit de massacultuur	4	SE week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 4	Presentatie werk van een andere lln, aan de groep a.d.h.v beeldaspecten	4	SE-week 2 (2)	Praktisch werk + mondeling	10	5	Nee
PO 5	Tentoonstellingsbezoek	4	SE-week 3 (2)	Verslag		2	Nee
PO 6	Presentatie eigen werk + korte opdrachten	4	SE-week 3 (2)	Mondeling	10	3	Nee
SE 2	Kunst Algemeen – Beeldend, dans & drama eerste helft 20 ^e eeuw	4	SE-week 4	Schriftelijk	80 (+ 20)	2	Ja
PO 7	-Experimenteren met verschillende technieken - onderzoek naar start/ opzet voor havo 5, gelinkt aan Kunst /Cultuur	4	SE-week 4 (2)	Mondeling	10	5	Nee
SE 3	Kunst Algemeen – Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 8	Onderzoek kunstenaar	5	SE-week 1 (2)	Werkstuk		5	Nee
PO 9	Beeldend werk n.a.v. kunstenaar, bezoek tentoonstelling	5	SE-week 1 (2)	Mondeling		10	Nee
SE 4	Kunst Algemeen Cultuur van het moderne	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 10	Ontwikkeling examencollectie	5	SE-week 2 (2)	Mondeling	10	10	Nee
PO 11	Bezoek expositie-atelier	5	SE-week 2 (2)	Verslag		5	Nee
PO 12	Beoordeling collectie werkproces en beeldboek/portfolio	5	Vóór de SE- week 3	Presentatie mondeling	10	5	Nee
SE 5	Kunst Algemeen Massacultuur	5	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	2	Ja
PO 13	Examenexpo IVKO buiten de deur en eindgesprek	5	Kunstexamen- week	Presentatie Mondeling	20	30	Nee

Tekenen – tweede kunstvak

Het examen bestaat uit het schoolexamen kunst (SE).

Het examenprogramma kunst bestaat uit de volgende domeinen:

Het examenprogramma kunst tekenen bestaat uit dat van het vak kunst (algemeen) en de volgende domeinen:

Domein A	Vaktheorie
Domein B	Praktijk
Domein C	Oriëntatie op studie en beroep

Het examenprogramma Kunst Algemeen bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Invalshoeken voor reflectie
Domein C	Onderwerpen.

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Eigen materiaal
- Internet
- Literatuur kunstbeschouwing en kunstgeschiedenis

Lesmateriaal Kunst Algemeen

- Eigen Materiaal
- Katern De Bespiegeling Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

Centraal Schriftelijk Examen

Voor het tweede kunstvak is geen centraal schriftelijk eindexamen.

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leer-jaar	Moment van afname	Afname-vorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
PO 1	Portfolio 4 havo Beeldboek/werkproces	4	Hele jaar	Mondeling	10	5	Nee
PR 1	Project	4	Hele jaar	Af te spreken in september		5	Nee
PO 2	Verslag en presentatie n.a.v. onderzoek kunststroming en technieken	4	SE-week 1 (2)	Mondeling	10	2	Nee
PO 3	Kunststroming toepassen in beeldend werk	4	SE-week 1 (2)	Praktisch werk		3	Nee
PO 4	Presentatie werk van een andere lln, aan de groep a.d.h.v beeldaspecten	4	SE-week 2 (2)	Mondeling	10	5	Nee
PO 5	Tentoonstellingsbezoek	4	SE-week 3 (2)	Verslag		2	Nee
PO 6	Presentatie eigen werk	4	SE-week 3 (2)	Mondeling	10	3	Nee
PO 7	-Experimenteren met verschillende technieken - onderzoek naar start/ opzet voor havo 5, gelinkt aan Kunst /Cultuur	4	SE-week 4 (2)	Mondeling	10	5	Nee
PR 2	Project	5	Hele jaar	Af te spreken in september		10	Nee
PO 8	Opdracht Kunst Algemeen Cultuur van romantiek en realisme in de 19e eeuw	5	SE-week 1 (2)	Verslag		5	Nee
PO 9	Onderzoek kunstenaar	5	SE-week 1 (2)	Verslag		5	Nee
PO 10	Beeldend werk n.a.v. kunstenaar, bezoek tentoonstelling	5	SE-week 1 (2)	Mondeling		5	Nee
PO 11	Opdracht Kunst Algemeen – Cultuur van het moderne (eerste helft 20 ^e eeuw) of Massacultuur	5	SE-week 2 (2)	Verslag		5	Nee
PO 12	Ontwikkeling examenwerk	5	SE-week 2 (2)	Mondeling	10	3	Nee
PO 13	Verslag bezoek expositie-atelier	5	SE-week 2 (2)	Verslag		2	Nee
PO 14	Beoordeling collectie werkproces en beeldboek/portfolio	5	Vóór de SE week 3	Presentatie mondeling	10	5	Nee
PO 15	Examenexpo IVKO buiten de deur Eindgesprek Portfolio	5	Kunstexamen-week	Presentatie Mondeling	20	30	Nee

Wiskunde A

Het examen bestaat uit het schoolexamen (SE) en het centraal schriftelijk examen (CSE).

Het examenprogramma bestaat uit de volgende domeinen:

Domein A	Vaardigheden
Domein B	Algebra en Tellen
Domein C	Verbanden
Domein D	Verandering
Domein E	Statistiek

Een volledige beschrijving van de examenstof vind je op www.examenblad.nl in het menu Havo.

Lesmateriaal

Ter voorbereiding op het examen wordt gebruik gemaakt van het volgende materiaal:

- Getal en Ruimte, elfde editie, delen 1, 2 en 3 Havo A
- Examenbundel Wiskunde
- Eigen materiaal

Schoolexamens

De schoolexamens worden afgenomen in het vierde en het vijfde leerjaar.

In de tabel hieronder staan de schoolexamenonderdelen met inhoud, de planning, de afnamevorm, de duur en de weging genoteerd:

SE (nr)	Onderwerp en inhoud	Leerjaar	Moment van afname	Afnamevorm	Duur in min.(plus verlenging)	Gewicht (in %)	Herkansbaar
SE 1	H.3 en H.4 uit deel 1	4	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE 2	H.1 en H.5 uit deel 1 en 2	4	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
SE 3	H.2 en H.6 uit deel 1 en 2	4	SE-week 3	Schriftelijk	80 (+20)	10	Ja
PO 1	Praktische opdracht	4	Juni	Schriftelijk		10	Nee
SE 4	H.7 en H.8 uit deel 2	4	SE-week 4	Schriftelijk	90 (+20)	10	Ja
SE 5	H.9 en H.11 uit deel 3	5	SE-week 1	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja
SE 6	H.6 en H.10 uit deel 2 en deel 3	5	SE-week 2	Schriftelijk	80 (+20)	15	Ja
SE 7	Alle stof CSE	5	SE-week 3	Schriftelijk	150 (+30)	20	Ja

Centraal Schriftelijk Examen

Het centraal examen heeft betrekking op de subdomeinen B1, B2, C1, C2, C3, C4 en C5, E1, E2, E3, en E4, in combinatie met de vaardigheden uit de subdomeinen A1, A2 en A3.

